

BIBELSK TRO

Nr. 1
Febr. 1997

6. årgang

1

*Fritt, uavhengig tidsskrift
på evangelisk-luthersk grunn*

PÅ **BIBELENS** Stiftelse GRUNN

utgir tidsskriftet Bibelsk Tro.

Formål og grunnlag:

Stiftelsens formål er å fremme bibeltro kristendomsforståelse etter Guds Ord på den evangelisk-lutherske bekjennelses-grunn. Stiftelsen skal på det grunnlag som er nevnt nedenfor ved litterær virksomhet og på andre tjenlige måter hjelpe til å utbre bibelsk forkynnelse og lære, slik at evangeliet kan nå ut til menneskene og nådegavene få sin naturlige funksjon. Likedan vil en vurdere religiøse og åndelige strømninger, bevegelser, tidsaktuelle tanker, ideologier og tiltak i lys av Skriften.

Grunnlaget for stiftelsens virksomhet er den Hellige Skrift, forstått og brukt i lys av Bibelens eget Kristus-vitnesbyrd og Jesu og apostlenes skrifisyn, dvs. Skriftens vitnesbyrd om seg selv. Bibelen er Guds Hellige Ord, gitt ved den Hellige Ånds inspirasjon, troverdig og urokkelig, helt igjennom Guds Ord gitt i menneskelig språk.

Bibelens ord - slik det opprinnelig ble gitt - er uten feil og selvmotsigelser i alle sine uttalelser når det forstås i samsvar med dens egne forutsetninger. Skriftens ord må tolkes ved Skriften selv. Bibelen er Guds åpenbaringsord, gitt oss som veiledning til frelse og evig liv. Den er den eneste, sanne og fullt ut tilstrekkelige, klare og absolute autoritet og norm i alle spørsmål som angår kristen tro, lære og liv.

Den evangelisk-lutherske lære som er nedfelt i Den norske kirkes

bekjennelses-skrifter er i samsvar med Skriften og følgelig bekjennelsesgrunnlag for stiftelsens virksomhet. Sentralt i denne lære står overbevisningen om "Skriften alene", "rettferdigjørelsen ved tro på Kristus alene" og den evangeliske kirkeforståelse som legger vekt på det alminnelige prestedømme og nådegevhusholdningen.

Styret:

Lektor/cand. theol. Olav Hermod Kydland (formann), forkynner/cand. theol. Kristoffer Fjelde (nestformann), bonde Kristian Byberg (sekretær), ingeniør Gordon Landro og avd.leder Olav Stokka.

Varamenn: Adjunkt Gunnar Holth, misjonær/cand. theol. Olav Toft, avd.leder Tor Ydstebø, bonde Ola Borrevik og bonde Leif Jan Krogdal

Rådet:

Rådgiver/sosialøkonom Dagfinn J. Hansen, misjonær Jan Ove Heggdal, bonde/cand. theol. Arvid Joram, bonde Bjørn Lende, bonde Samuel Norland, misjonær/cand. theol. Guttorm Raen.

Faste medarbeidere i Bibelsk Tro:
Forkynner Kjell Dahlene, lektor/cand. theol. Eivind Gjerde, adjunkt Gunnar Holth, typograf Narve Holmen, adjunkt Reidulf Tværåli, misjonsskolelærer/dr. Norvald Yri.

BIBELSK TRO

Fritt, uavhengig tidsskrift på
evangelisk-luthersk grunn

Redaksjon:
Olav Hermod Kyland
Guttorm Raen
Olav Toft

Redaksjons- og
ekspedisjonsadr.:
Postboks 264, 4350 Nærø
Fax 51 43 22 82

Abonnement og gaver:
Kleppeveien 894,
4063 Voll
Postgiro: 0825 0578300
Bankgiro: 3290.07.77786
Dansk postgiro:
1199 250-9350

Kasserer: Edvard Jekteberg
Tlf. 51 55 02 48

Utkommer 6 ganger i året.

Arsabonnement:
Norge og Norden kr.100,-
Til andre land kr.125,-
Skoleungdom kr.70,-

Redaksjonen er ansvarlig for
alt som kommer fram i leders-
spalten.

Konkrete synspunkter forøvrig
står de respektive forfattere
ansvarlig for.

Red. deler nødvendigvis ikke
alle disse, men er ansvarlig for
at ikke noe bryter med stift-
elsens formål og grunnlag.
Unntak fra dette kan være
ytringer i klipp- og leserbrev-
spalten.

Ettertrykk kan skje ved
kildeangivelse.

Layout: Torleiv Åreskjold

Trykk: Allservice, Stavanger
Tlf. 51 82 84 86

Innhold

- **Farlige understømmer** 2
Leder. Guttorm Raen.
- **I evangeliets tjeneste** 3
Andakt. Jonas Hodnefjell
- **Vekst - ved loven eller nåden?** 4
Troslivet. Odd Eivind Stensland.
- **Et ord fra Herren!** 8
Fra troens slagmark. Steen Zink.
- **Åndelig lederskap** 10
Aktuelt emne. Guttorm Raen.
- **Koranen og hovuddraga**
i Muhammed si lære 13
Søkelys på religionane. Olav Toft.
- **Bokmeldinger** 16
- **Profeten Joel og endetiden** 17
Bibelforum. Dag Risdal.
- **“Jeg tror...”** 20
Barnelærdommen. Guttorm Raen.
- **Nåde, uten gjerninger** 23
Bibelsk sjælesorg. Kristoffer Fjelde.

"I syndsforlatelsens rike"

Vi er i begynnelsen av et nytt år og takker Herren for
det gamle.

Red. vil samtidig takke leserne for forbønn, gaver og
støtte i året som gikk. Må Herren velsigne hver enkelt i
det nye året!

*" I syndsforlatelsens rike,
Fortapte synderes hvilested,
Der Gud med slekten har sluttet fred,
Der Satans makter må vike,
Vår synd er sonet, vår gjeld er betalt
Med Jesu blod som har utslettet alt,
Og Lovens krav de må vike
I syndsforlatelsens rike."*

(Nr. 262 i sangboka).

Nr. 2/97 kommer til påske.

Farlige understrømmer

Av: Guttorm Raen

Mange steder langs kystlinjene rundt i verden finner en oppslag hvor svømmere blir advart mot farlige understrømmer. På overflaten kan det se rolig og fint ut, slik at det kan være fristende nettopp legge ut på slike steder. Men den som våger seg ut på her, kan fort bli dradd med av en kraftig strøm som han ikke makter å stå imot, og som drar ham ned i dypet eller ut på åpne havet.

Dette er et godt bilde på de åndelige farer som finnes i den verden vi lever i, den innflytelse som møter oss fra tidsånden og verdsligheten (jf. 1 Joh 2,15-17). Den som ikke tar seg i vare, kan fort bukke under og miste troslivet.

Vi kjerner også til at strømmene i havet stundom kan skifte på grunn av klimaendringer, slik at en ikke alltid kan vite på forhånd hvor sterke de er. Vi lever i en tid da det ser ut til at de åndelige understrømmer har tiltatt i intensitet. Om vi lever i endens tid, vet vi ikke sikkert, men Jesus har talt om at nettopp dette er noe av det som skal prege de siste tider (Matt 24,10-12).

En av vår tids sterke åndelige understrømmer er materialismen. I politikk og storfinans, i reklame og i en del historieskriving får en inntrykk av at det eneste som teller, er økonomiske faktorer og materiell velstand. Vi skal være takknemlig for gode kår som er gitt oss. Men det er fare på ferde når det å eie noe i verden, blir det som dominerer livet, og en glømmer at også slike goder skal vi takke Skaperen for.

Noe annet som det tales mye om, er utvikling av de positive muligheter som finnes i mennesket. I vår vestlige kultur er det blitt slik at det er mennesket som står i sentrum i filosofi og vitenskap. "Mennesket er mål for alle ting", heter det. I denne rammen oppsto liberal teologi, som la vekten på menneskets gudsopplevelse framfor Guds egen åpenbaring. Bibelens beretninger ble omkalfatret, slik at det ble tale om en utvikling fra en lavere til en høyere religion, i stedet for å tenke - slik Bibelen vektlegger - at menneskets synd har ført til frafall fra det som Gud i sin tid hadde skapt som

fullkommen godt. På det naturvitenskaplige område har vi en parallell i utviklingslæren, som har ført til at en tenker seg at det i selve skaperverket finnes krefter som styrer evolusjonen, helt uavhengig av Gud. Men har mennesket eller skaperverket i seg selv krefter til det som er godt, blir egentlig både Gud og Kristi frelsesverk overflødig.

I forlengelse av den tankegang som setter mennesket i sentrum, kommer trangen til selv å sette normer for sitt liv, og til også å kreve at dette skal regnes som god kristendom, uansett hva Bibelen sier. Dette er et kjernekjennsnitt for eksempel i den feministiske likestillingsideologi, og krav på "anerkjennelse" i kirken fra homofile og dem som følger tidens skikk med hensyn til samboerskap og skilsmisse. Men det er ingen av oss som har noe "krav" på å kunne regnes som en kristen. Den som bygger sitt liv på slike tanker, står i virkeligheten langt fra Guds rike. Vi får være slike som Gud kjennes ved, bare ved Jesu Kristi nåde. Og vi kommer inn i dette ved at Den Hellige Ånd ved Guds ord får føre oss til omvendelse og tro.

Vi skal også være klar over at det finnes en farlig understrøm av åndelighet utenom evangeliet. Jesus talte om dette også som et typisk trekk i de siste tider (Matt 24,24). Ofte finner vi dette sammen med menneskesentrerte trekk som ligner på det vi har pekt på ovenfor. Den såkalte trosbevegelsen og andre som legger mer vekt på våre egne åndelige opplevelser enn på det vi har i Jesus Kristus, er noen eksempler. I økumenisk sammenheng tales det ikke sjeldent om at alle religioner i bunn og grunn har noe felles, og kan sees på som like veier til Gud. Men alt som får vår tro til å bli avhengig av noe annet enn Kristi forsoningsverk, fører bort fra Gud.

Et slagord som vi kjerner fra Romerrikets forfall, er "brød og sirkus!" Det første av disse peker på materialismens karakteristiske trekk. Det andre kjenner til hvor folk er spesielt opprettet av å la seg underholde - gjerne med groteske og umoralske midler. Vår tids

I evangeliets tjeneste

Av: Jonas Hodnefjell

I Kor 9,23

Det er dessverre mange som lever for seg selv; de er ikke med i tjenesten for evangeliet, og går dermed glipp av Guds velsignelse. Den som tar imot evangeliet, han får del i det.

"Men alt gjør jeg for evangeliets skyld, så også jeg kan få del i det!" Det går ikke an å tro evangeliet, uten at jeg samtidig er i evangeliets tjeneste. Tjeneste i misjonen, tjeneste i heimen, forbønnstjeneste, tjeneste på arbeidsplassen og i menigheten. Guds menighet er jordens største under.

Er det ikke stort at så mange av oss fikk vokse opp i et kristent hjem? Der vi fikk tilegne oss evangeliet i søndagsskolen, kirke og bedehus. Der var noen som tok seg av oss, fordi de selv hadde fått del i evangeliet.

Det går an å være humanist overfor evangeliet, liksom godta det. Være med i barmhjertighetstjeneste, slik som U-hjelp, Røde Kors-arbeide, uten å ha fått del i evangeliet. Først må en få del i Jesus og bli grepst av ham, for det er han som er evangeliet. Og så må en få ordre fra him-

massemediakultur har gjort dette aktuelt som aldri før. Og troende har lett for å la seg rive med sammen med verdens mennesker. Men blir dette noe som dominerer vårt sinn og vår tanke, er det igjen fare på ferde. Blant mange andre konsekvenser, fører det til at en kan miste sansen for hva som egentlig er sant og rett.

Dette er bare noen typiske eksempler. Og vi vet at disse strømmene omgir oss tettere enn vi ofte tenker over. Hvordan skal vi bli bevart?

På samme måte som oppslagene om havets understrømmer viser, er det om gjøre å følge advarslene og holde seg der det er trygt.

I åndelig forstand betyr dette å følge de retningslinjene Guds ord gir, og å ta til seg av nådens ord slik at det er dette som får styrke og ha den avgjørende innflytelse i våre hjerter (Heb 13,9). ●

melen, og bli klar over kallet og Guds ledelse. Hans ordre til oss kommer fra himmelen, når det gjelder tjenesten for evangeliet.

Ledet av Guds Ånd

Ananias fikk ordre om å gå til Saulus utenfor Damaskus. "Gå inn i den gate som kalles den rette" (Apg 9,11). Derfor må vi bli ledet av Guds Ånd inn i den gate som kalles den rette for oss. Får vi ikke del i evangeliet, så mister evangeliet sin kraft for oss. Ikke for at evangeliet blir kraftløst i seg selv; men fordi det blir bare teori og kunnskap.

Det står skrevet at når saltet mister sin kraft, hva skal det da saltes med? Dersom vi ikke er med i noe arbeid for å utbre evangeliet, så kan det gå galt med vårt gudsliv. Da blir det materialismen som er evangeliet. Hus, heim og gårdsbruk - alt dette som vi tror vi eier her på jord. Vårt hjerte blir mer og mer utilgjengelig for Guds ord. Den, derimot, som gir seg hen til evangeliets tjeneste, opplever at han selv får del i det. Da blir evangeliet kraft og velsignelse, liv og fred. Kast ditt brød på mange vanne! Evangeliet er en Guds kraft til frelse for hver den som tror.

Det er mange i dag som vil ha forandringer på evangeliet. En ser det slik, og en annen ser det slik. I stedet for å si: "Så sier Herren!" Jo mer du ofrer deg i tjenesten for de som ikke har fått motta evangeliet, desto rikere og lykkeligere blir du i denne verden.

Uforgjengelig krans

I Jakobs brev 1,22-25 står det: "Den som er med i idrett, setter alt inn på å få en forgjengelig krans". Setter vi, som Guds folk, alt inn på å få en uforgjengelig krans?

Paulus forkynte ikke bare for evangeliets skyld. Han sydde telt. Han spiste og sov. Han arbeidet og hvilte for evangeliets skyld.

Alle gudfryktige misjonærer som reiste ut, gjorde det for evangeliets skyld, fordi de selv hadde fått del i det. ●

Vekst - ved loven eller nåden?

Av: Odd Eivind Stensland

INNLEDNING

Galaterbrevet er kalt de kristnes frihetsbrev, og er et av Paulus sitt hovedbrev. Luther sette dette brevet så høyt at han kalte det for sin kjære Kåte.

Men brevet er også et kampskrift. Paulus var meget bekymret av de meldingene han fikk fra Galatia. Det var kommet noen fremmede lærere som forvirret galaterne, som sa at det ikke var nok med evangeliet som de hadde hørt fra Paulus. Disse fremmede lærerne som ble kalt judaister, mente for at hedninger skulle bli frelst, måtte de la seg omskjære og holde Moseloven. Gal.2.4.5 jfr. Apg. 15.1-11

Denne faren er så stor, at den vil føre vekk fra Jesus. "Hvis dere lar dere omskjære, så vil Kristus ikke være til noe gagn for dere. Igjen vitner jeg for hvert menneske som lar seg omskjære, at han skylder å holde hele loven. Dere er skilt fra Kristus, dere som vil rettferdiggjøres ved loven, Dere er falt ut av nåden" Gal.5.2-4

Dette hører vi ofte også i dag. Det er vel og bra dette med nåden, men nå må dere komme videre, nå må dere vokse, slik at det blir skikk på det kristne livet. En kan ikke bare oppholde seg med nåden og korset.

Ved å tale slik, føres folk vekk i fra Jesus, vekk i fra nåden, og inn under Guds vrede og forbannelse.

Galaterbrevet er skrevet til en forsamlings som befinner seg i kamp mot en falsk lære og tro. Det er en forsamlings som holder på å falle fra det enkle evangeliet i Jesus, uten at de selv er klar over, eller forstår det.

En kristen er alltid utsatt for lovtrelledom. Vi har alle en medfødt trang til å trelle under loven. Derfor tar apostelen et oppgjør med judaistene, og forsøker å føre leserne tilbake til evangeliet (1.6-5.12). Når en kristen lever et liv i troen på Jesus, vil Guds Ånd bo i ham. Dette nye livet skal ikke føre til en frihet for den syndige naturen, men tjen hverandre i kjærlighet. (5.13-6.10)

I SAMVITTIGHETEN FRI

Jeg forkaster ikke Guds nåde

Mange tenker vi må passe oss for syn- den. Det er rett! Mange har kommet bort fra Jesus, fordi synden og verden tok dem. 2.Tim.4.10. Men om du ikke blir verdslike, har djevelen andre måter å få deg bort fra Jesus på. Han gjør deg lovvisk.

Loven ligger ikke lenger på deg som tror på Jesus. 1.Tim.1.8.9. I ditt Gudsforhold er du fri fra alle plikter og krav, fordi Jesus har oppfylt loven for deg. Alt som du skulle ha gjort, har Jesus gjort i ditt sted.

Hele Jesu liv var et liv under lovens krav, til vår frigjørelse fra loven. Gal.4.4.

Dette prøver djevelen stadig å forfekte for ditt hjerte. Derfor prøver han å slippe lovens krav inn i din samvittighet. Du sier nok at det er bare Jesu blod som gjelder for Gud, og ikke mine gjerninger. Men i ditt stille sinn tenker du: Har jeg gjort nok? Holder dette for Gud? Jeg er visst en dårlig kristen. Hvis jeg ikke var så sløv, hvis jeg ba mer, hvis jeg leste mer i biblen, hvis jeg tok det mer alvorlig med min kristendom, måtte det vel bli forandring. Vet du hva dette er? Det er lovisheten som taler slik. Du er i ferd med å komme inn under loven, forkaste Guds nåde og gå fortapt.

Dette skjer ikke plutselig. Men gradvis glir Jesus ut av ditt sinn og tanker. Til slutt tenker du bare på det du skal være og gjøre. Om dette sier Jakob Traasdahl: *"Like sikkert som om loven må inn i din samvittighet, for at du skal bli frelst. Like sikkert må den ut igjen av din samvittighet, for at du skal bli helliggjort, og leve i en sann helliggjørelse"*

Mange er så opptatt med sitt Gudsforhold. Men veien tilbake for oss er igjen å se på Jesus, å være opptatt med hans Gudsforhold. Det var fullkommen i vårt sted.

Får en Ånden ved lovgjerninger, eller ved å høre troen forkynt?

I dette avsnittet om Ånden, (3.1-14) er det spørsmål, om Ånden også gis kun ved troen, eller forlanges det noe av oss her, i tillegg til troen. Det er dette apostelen tar opp her i de 14 første versene.

Vi leser i v.3. "Er dere så uforstandige? Dere begynte i Ånd; vil dere nå fullende i kjød?" Hva betyr det? De var frelst, men hvis de nå følger den veien som nå er forelagt de, av judaistene, går de fortapt. Det er dette som er alvoret. Det som det står om her er intet mindre enn himmel eller helvete.

Spørsmålet er nemlig det: Får en Guds Ånd ved lovgjerninger, eller gis den ved troen? "Men om noen ikke har Kristi Ånd, da hører han ikke Kristus til" (Rom.8.9)

"For alle som holder seg til lovgjerninger, er under forbannelse, for det er skrevet: Forbannet er hver den som ikke holder fast ved alt det som står skrevet i lovens bok, slik at han gjør det" (Gal.3.10)

Guds lov krever alt av et menneske. Hvis du vil gå den veien, må det ikke være en eneste brist i ditt liv. Du må ikke feile et eneste øyeblikk. Dette gjelder ikke bare dine gjerninger, men også tankene dine må være helt rene. Kort sagt; du må være fullkommen. Mange tenker slik at det jeg ikke klarer og makter som en kristen, for ingen kan være fullkommen, det skal Gud fylle ut med sin nåde. Du kan ikke stoppe på halvveien, og så skal Gud hjelpe deg med resten, og gi deg sin nåde. Det er ingen nåde til den, som kun er kommet halvveis på lovens vei. Du er fortapt, hvis du ikke går hele veien til ende, og holder loven helt.

Hvordan får en Guds Ånd?

En får Den Hellige Ånd ved bønn, sier en del. Men mange har bedt og bedt, uten at det har skjedd noe. Det er jo de som tar det som et tegn på at de er frelst, at de ber til Gud. Man kan f.eks. si at jeg er viss på at jeg hører Gud til; for da og da var jeg i stor nød, og jeg bad til Gud, og Gud hørte min bønn og hjalp meg. Slikt beviser at et menneske har tro til å søke Gud; men det sier intet om at han er en kristen. (Luk.17.11-19)

I Apg.10. er det tale om når Peter ble budsendt til Kornelius sitt hus. Kornelius "var en from mann og fryktet Gud med hele sitt hus og gav mange almisser til folket og bad alltid til Gud" Apg. 10.2. Men Guds Ånd hadde ennå ikke tatt bolig i hans hjerte. Så sies i Apg.10.43-44 "Ham gir alle profetene det vitnesbyrd at hver den som tror på ham, får syndenes forlatelse ved hans navn. Mens Peter ennå talte disse ord, falt Den Hellige Ånd på alle dem som hørte ordet."

Slik kommer Guds Ånd til et menneskehjerte. Den som tror at Guds Ånd, og dette gjelder også den fylde av Ånd som en kristen er fylt med, hvis de tror at det skjer ved strev, bønn, eller noe ekstraordinært som skal skje, da er en fortapt. Galaterne ble nemlig forført til å tro at rettferdighet og hellighet skulle oppnås ved hjelp av loven.

Men tror du derimot av Guds Ånd, og også dens fylde kommer ved troen på Jesus, da er du frelst. Gal.3.14 - Ef.1.13.

Hvordan kan jeg vite at Guds Ånd bor i mitt hjerte? Carl O. Rosenius sier at "der hvor synden og Kristus er sjelens hovedtanker, der bor Guds Ånd" Dette stemmer også med skriften. Synden hos en kristen er hans største plage. Det er ingenting her på denne jord, som plager ham mer enn hans synder som han har i sitt kjød. Og spesielt gjelder det de synder som han elsker mest. Det er fordi Den Hellige Ånd også blir kalt sannhetens Ånd. (Joh.16.13) bor i hans hjerte. Derfor er det umulig for en kristen å leve i en synd, det sørger Ånden for. Lytter han ikke til den røsten, er det frafall fra Jesus. Derfor er en kristen urolig og engstelig for seg selv. "Men dersom vi dørte oss selv, ble vi ikke dømt." (1.Kor.11.31)

Derfor er kjennetegnet på frafall fra Herren som Rosenius sier det:

*Synden tynger ikke

*ingen strid mellom ånd og kjød

*ingen frykt for fienden

*ingen mistanke til seg selv"

Dernest er Kristus hans største skatt og trøst. Og han synger følgende:

"Å, la aldri noensinne, korsets tre meg gå av minne. Men la kors og død og smerte, tale rope til mitt hjerte, hva min frelse kostet har." Dette er selve pulsslaget for en kristen.

Til frihet har Kristus frigjort oss

"Til frihet har Kristus frigjort oss. Stå derfor fast, og la dere ikke igjen legge under treldommens åk" Gal.5.1 jfr. Joh.8.36

"Han som elsket oss og løste oss fra våre synder med sitt blod" (Åpb.1.5). Det står ikke, han som skal løse oss, men han som *har* løst oss. Lenge før du var født, ble du løst ut av Jesus. Om jeg hadde sagt til deg at du kan bli løst, så hadde du spurt hvordan jeg kan bli det. Så hadde jeg svart: Du må komme til Jesus, men hvordan kommer jeg til Jesus? Du må tro på Jesus, men hvordan gjør jeg det? Du må overgi deg til Jesus, men hvordan gjør jeg det? Du må si ja til Jesus. Jeg har sagt ja, men jeg er så full av tvil. Du finner ingen hvile og fred med dette. Men hør: For snart 2000 år siden, løste Jesus deg ut. Han *har* løst deg ut. Du blir fri ved å tro på en frigjøring som *har* skjedd, og som ligger ferdig for deg. Til deg som har opplevd denne frigjøring, kjennes det på at du aldri får høre nok om denne frigjøring i Kristus. Dess mer du opplever den, desto mer synes du at du trenger å oppleve den.

Når vi taler om frelsen i Jesus, så taler vi mest om at Jesus døde for mine synder. Men det har skjedd mer. Hele Jesu liv var en eneste lovoppfyllelse for oss. Mt.5.17 - Gal.4.4f.

Han drev ikke med avgudsdyrkelse. Han ble ikke sint eller skjelte igjen. Han var ikke misunnelig, han baktalte aldri, Han hadde nød for de ufrelste. Han var lydig i alle ting.

Dette gjorde Jesus i ditt sted. Dette fullkomne livet er ditt liv. Kol.3.4

Mange strever med seg selv når det gjelder disse ting. Det er ingen hjelp i å se på seg selv. Det er Jesus du må rette ditt blikk på. Det er ikke din lydighet og anstrengelser det kommer an på, men på Jesu lydighet.

Vi skal "stå som rettferdige ved den enes lydighet" (Rom.5.19)

II KJØDET BUNDET

De to naturer

Jeg tror mange har et brennende ønske om å bli en seirende kristen. Du føler så

mye sløvhett og likegyldighet. Jeg skulle ønske jeg var en sterk og sunn kristen. Så kommer spørsmålet: Hvordan blir jeg det? Det er det dette avsnittet (Gal.5.13-26) gir oss svaret på. Når en hører at en kristen er fri fra loven, kommer tankene lett dit hen, at da kan vi gjøre hva vi vil som en kristen. Vi er da fri fra loven. Men det er en farlig misforståelse. Hvis du bare vil høre evangeliet, da går du fortapt. Det stilles et spørsmål i Rom.3.31 om vi opphever "loven ved troen? Langt derifra! Vi stadfester loven." (Rom.3.31)

Loven skal ha en spesiell adresse/plassering i ditt liv. Loven skal ligge på ditt kjød. Du skal binde kjødet ved loven. Dette tekstavsnittet taler om at etter at du er kommet til tro på Jesus, ble du omdannet fra å være en en-personsvesen til å bli en to-personsvesen. Gal.5.17. Derfor skal dette kjødet ikke ha noen frihet. Men det skal tuktes, dødes og dømmes.

Da Gud hadde skapt alt sammen, så han på skaperverket, og så at det var "overmåte godt" 1.Mos.1.31. Det betyr: Det som svarer til sin hensikt. Det svarte til Guds hensikt, alt Gud hadde skapt. Det var slik som Gud hadde tenkt det skulle være. Så kom synden inn i verden, og ødela dette. Så sier Gud noe underlig i 1.Mos.6.3. "I sin villfarelse er de *kjød*, og deres dager skal være et hundre og tjue år" Kjødet betegner mennesket etter syndefallet. Rom.7.18 - 8.6.8 - 8.13.

"Det som er født av kjødet, er kjød" (Joh.3.6)

"Kjød og blod kan ikke arve ikke Guds rike" (1.Kor.15.50)

Dette kjødet er like ukristelig, etter at du kom til troen på Jesus, som det var før. Du skal lese og be, og du merker treghet og uvilje. Vet du hva dette er? Det er kjødet som bremser. "Ånden er villig, kjødet er skrøpelig" Ef.4.22-24.

En kvinne fortalte i begravelsen etter sin mann, at han ikke la seg til å sove en eneste kveld, uten at han først måtte be meg, eller Jesus om tilgivelse. Denne mannen var fri i Jesus. Men han viste at han hadde et kjød, som ikke skulle ha frihet. Så måtte han alltid leve slik, både med sine nærmeste og med sin Frelser.

Her på jorden, må du leve med de to naturene i deg. Men en dag er du fri dette kjødet, som så ofte plager og frister deg. Å leve som en kristen, er å leve i en stadig

kamp, mellom disse to naturer. Den dagen det blir fredsslutning, er det også forbi med Gudslivet. Derfor blir utgangen på en av disse to naturer alltid døden.

Her ligger grunnlaget for all kristent liv og vekst: Samvittigheten fri i Jesus, kjødet bundet.

AVSLUTNING

Det er mange som gikk til Golgata for å bli frelst, men de gikk til Sinai for å bli helligjort. Det er dette apostelen i Galaterbrevet har forsøkt å tilbakevise. Kraften til et hellig liv, får jeg ikke på lovens vei, men ved nådens ord. "Men den som skuer inn i frihetens fullkomne lov, og fortsetter med det, slik at han ikke blir en glemssom hører, men gjerningens gjører, han skal være salig i sin gjerning" (Jakob 1.25)

Frihetens fullkomne lov, er evangeliet i Jesus, der han har oppfylt Guds lov i mitt sted. Du må daglig fordype deg i dette

budskapet. Det vil ikke føre til et lettsindig liv, men til et liv i etterfølgelse og tro, "som med iver gjør gode gjerninger" (Titus 2.14)

*"Min du min arme sjel forløste,
Jeg kan ej forløse den.
Hult du for meg ditt blod utøste,
O, åpnet for meg himmelen.
Du slangen har sin makt berøvet,
og meg forhvervet Gudsbehag.
Du har de rette våpen prøvet,
du som så vel forstod din sak.
På deg min Jesus kan jeg lite,
se din rettferdighet er min.
O, i din skjortel den er hvide,
der svøper jeg meg riktig inn.
Din lydighet jo min skal være,
din hellighet, min hellighet.
Du min berømmelse, min ære,
min fred, mitt liv, min salighet"*

Ditt forhold til Gud er så godt som ditt forhold til Jesus er. ●

Utslokke ikke Ånden

Av: H. E. Wisloff i "Stille stunder på veien hjem"

Det går an å utslokke Ånden. Da er livet med Gud borte; og alt er belgmørk natt. Hvilken tragedie er det ikke å møte mennesker hvor en kjenner at Ånden er slokket.

Det er vel ikke deg som har det slik?

Hvordan går det til at Ånden slokkes?

Bibelen nevner mange eksempler på det. Tenk på Samson. Han hadde vært sterkt. Uten våpen gikk han løs på en løve og drepte den fordi "Herrens Ånd kom over ham". Men han mistet Ånden ved et fall. Saul var konge etter Guds hjerte. Men Guds Ånd forlot ham fordi han valgte å gå sine egne veier.

Ananias og Saffira hørte Guds menighet til, men de løy for Den hellige ånd og stakk noe til side, og Ånden forlot

dem.

Demas var en av Paulus' medarbeidere. Han kalte ham "vår elskede bror". Men han mistet Ånden fordi han fikk den nærværende verden kjær.

Ånden kan ikke bo i et delt hjerte. Den tåler ikke fusk og kan ikke bli der hvor synden får være i fred.

*Akt ei menneskenes bud,
spør kun etter: hva vil Gud?
Bøy ei kne for form og skikk
som ei Åndens vigsel fikk.
Ei i selvros eder gled,
intet menneske tilbed,
under fot det onde tred!*

Et ord fra Herren!

Av: Steen Zink

Jer. 18, 1-12

Det er en ond tid. Hvem kan ret forstå, hvad der sker? Guds folk lever som om, at Gud ikke er til. Hvor er den sande frygt for Gud? Og hvor er den barnlige tillid til Jesus, og hvordan er det gået med glæden i Ham?

Jeremias kender Guds kærlighed, og han kan glædes over alt det Gud tidligere har gjort for sit folk. Folket er også bekendt med Herrens store kærlighedshandlinger. Men det er blevet tør viden for de fleste. De er kolde overfor Herren!

Når de har god kår nu tænker de: «Min egen kraft og min egen hånds styrke har skaffet mig hele denne rigdom». 5. Mos. 8,17. Herren har ellers advaret direkte mod denne tanke. Langt på vej har Guds folk det som de ugrundelige. Til Gud siger de: «Lad os i fred! Vi vil ikke vide af dine veje.». Job. 21,14. Det fører til et liv, der er justeret efter egne lyster og min egen vilje. Altså: har jeg lyst, har jeg lov!

Herren er kørt ud på et sidespor. Han må nøjes med at blive regnet som en slags reserve. At leve sådan med Gud er at leve uden Gud! Det er et dødens liv!

Til Guds folk

Du ser, at Ordet fra Herren er til Guds folk. (v. 6,11). Jer. skal tale til mennesker, som mener at kende Herren, til nogen, som vil nå Guds rige. De gik til Herrrens hus. Det var ikke for at se på, heller ikke for at gøre grin, nej, de kom for at tilbede Herren. Jer. 7,2. Dog var hjertet ikke i en ret stilling til Gud. Guds kærlighed i Frelseren var ikke den enkeltes liv og hverdagsglæde!

Er du i Jesus?

Hvordan er det for dig i dag? Du er døbt til Jesus. Du læser og beder. Du tilhører en forsamling. Men er du i Jesus? Er han din hjerteglæde i hverdagen? Er dit liv justeret efter Hans ord?

Kender du Hans store kærlighed til mennesker? Den kærlighed, der drog Jesus i døden for dig! Med sit blod har Han købt dig fri fra døden og dommen DU er købt til Gud.

Men hvorfor ser vi da så mange blandt Guds folk, som ikke rigtid regner Guds ord for noget?

På Jeremias tid havde Satan fået held til at så gift i sindet på Guds folk. Derfor mente de, at de kunne leve i synd, mens de sagde: «Vi er reddet». Jer. 7, 8-10. Det betyder ikke noget, hvad vi gør og siger, for Herren er jo nådig barmhjertig! Satan har altså anvendt en sandhed om Gud til løgn og bedrag for menneskenes hverdagssliv. Vor store lykke og rigdom er, at Herren virkelig er «en barmhjertig og nådig Gud, se til vrede og rig på troskap og sandhed.» 2. Mos. 34,6. Vær det ikke sandt var alt håb ude for alle. Vi måtte ende i ildsøen!

Alligevel er Guds kærlighed og friheden i den ikke en frihed til at leve, som kødet vil. Et sandt liv med Jesus i syndernes forladelse, fører alltid til et nyt liv, hvor synden hades og forsages. Lever du sandt med Jesus, mærker du en smerte, et stik i hjertet, når du erfarer syndens klæben til dig. Men da drives du påny til Jesus! Da fødes en ny lyst til alt Guds ord.

Som ler i Herrrens hånd

Herren siger nu til Jeremias: «Gå ned til pottemgerens hus. Der skal du få mine ord at høre.» Derhen går han og han ser nu pottemageren arbejde med leret. Herren giver Jeremias et synligt tegn på hvordan Gud kan arbejde.

«Da kom Herrrens ord til mig: Kan jeg ikke gøre med jer, Israels hus, som denne pottemager gør? siger Herren. Som leret i pottemagerens er I i min hånd, Israels hus.» Et folk, et menneske er som ler i Herrrens hånd. Du synes måske, at mennesket er et hårdt, stift materiale, nærmest som brændt ler. Og det er sandt! Selv overfor Herren er mennesker stive, hårde, ubøjelige. Dog er vi i Herrrens hånd helt magtesløse, ja bløde som varmt smør.

Når et folk har vendt sig bort fra Herren, når et menneske lever i oprør mot Guds gode ord, da kan Herren forkynde dom og ødeleæggelse. v. 7. Dommen kan ramme i et nu. Se 1. Mos. 19.

Det er ikke fordi det er Herrens lyst at

ødelægge, men det er følgen af at forkaste åbenbaringsordet. Men indser et menneske virkeligheden og omvender sig til Herren, da vil Herren selv bjærge og redde, frelse og fri den enkelte fra dommens frygtelige pine og smerte! v. 8. Da er der håb. Se Jonas 3.

Uanset hvordan du har stillet dig til Jesus hidtil, om du har levet kristeligt liv, men efter egne ideer og meninger, så kan du nu fatte et nyt sind og lade dit hjertes tanker rette mod Jesus. Da skal du erfare, at Gud giver dig et nyt hjerte og en ny ånd i dit indre. Da er Jesus dit alt, og Hans ord er din lyst og din glæde. Ez. 36, 26-29.

Videre kan Herren give løfte om at bygge op og plante (v. 9). Lever du i en sand tro på Jesus, da lever du i Herrens velsignelse. Det er i dybeste forstand at bygges op. Måske får du fremgang og velstand i dette liv, men det er ikke hovedsagen. Du må ikke tro, at en kristen er fritaget for uheld, ulykker eller tab. Men i troen på Jesus, kan vi hvile i at «alle ting samvirker til gode for den, der elsker Gud.» Rom. 8,28. Herren fører os sådan, at vi kan nå målet, Himmelten, den evige herlighed!

Herren opbygger altså sit folk og «den, der adlyder mig, bor trygt og lever uforstyrret uden frygt for ulykker». Ord. 1, 33. Jeg må vidne: Jeg er tryg i Jesus!

«Begyndt er ikke endt...»

Dog: «Begyndt er ikke endt, det må du vide, du som har din Jesus kendt, bliv ved at stride.»

Afviser et folk, et menneske, Guds løfte om liv i Kristus, hvis det ikke vil leve i Jesus og følge Hans ord, da afviser Gud også at give det Han havde lovet. Da står man ribbet og nøgen! (v. 10). Gør du altså, hva der er ondt i Herrens øjne, så du i vanTro lever uden Jesus er du fallit! Gud vil lade en evig ulykke ramme dig, du kastes i Helvedes gældsfængsel.

Dette vil Gud gøre sit folk klart i nådetiden. Virkeligheden skal stå klart for dig, så du i tide kan stille dig ret til Jesus. Hvor skal du tilbringe evigheden?

Jeremias skal sige til judæerne og Jerusalems indbyggere: «Dette siger Herren: Nu former jeg en ulykke mot jer og lægger planer mot jer.» v.11.

Hvad er verre end at få Himlens Gud

imod sig? Du ser i dommen, der ramte Jesus, hvor frygteligt det er. Han var jo under Guds vrede for os, for vores synsider. Kunne du tage dig tid til at læse Johs. 19?

Fra Herren lyder det: «Vend jer dog alle fra jeres onde vej, og gør jeres færd og jeres gerninger gode». Hverdagens gerninger bevidner, hvad der bor i hjertet. Har du en levende tro på Jesus, eller er det blot tomme ord, når du siger: Jeg tror!

Guds folk på Jeremias tid forkastede Herrens ord. v. 12. Da må vredesdommen forkyndes: «Dette siger Hærskarers Herre: som man knuser en pottemagers kar, så det ikke kan sættes sammen igen, sådan vil jeg knuse dette folk og denne by.» Jer. 19,11.

Hvad er din reaktion på Guds gode, klare ord? Vil du høre og handle i tro? Du er nu ved Herrens ord kaldet til at være «kylling», dvs. hjælpeløs som et spædbarn. Så hør: Jesus vil samle kyllingerne, som en høne samler sine kyllinger! Luk. 13, 34. Derfor kan vi i dag flygte til Jesus i tro, og da ejer vi et liv i Ham, der består til evig tid. Når Guds endelige dom rammer jorden, da går vi fri, for vi nåede ind under vingen.

Jeremias måtte tale dette Guds ord til Guds folk, vel vidende at det ville blive til folkets ulykke. Men for kærlighedens skyld måtte det siges! Nu er det også sagt dig! Så forvalt dit liv for Guds åsyn.

Takk for himmel-elden!

*Takk, o Gud, for himmel-elden,
når dagen gryr, og ut mot kvelden.
Den voni er vel ljuv og blid:
Me skal han sjå til evig tid.*

*Ja, Herre, takk at alt her nede
som gjev oss fryd og hjartans glede,
me møter att i paradis.
For det me seier takk og pris.*

Trygve Bjerkheim

Åndelig lederskap

Av: Guttorm Raen

Det er en kjent sak at Bibelen taler mye om åndelig lederskap. Noen av de mest utførlike stedene som handler om forskjellige sider av hva kristent lederskap er, finner vi i Apgj 20; 1 Kor 1-4; 2 Kor 10-12; 1 og 2 Tim; Tit; 1 Pet 5; 3 Joh.

Noe av det som gjør dette så viktig, er at de troende står i kamp og fare i verden. Det er viktig for den troende forsamling at den har ledere som har innsikt i Guds ord, og som ved sin veiledning kan gi trøst og hjelp til å nå fram til målet (Efes 4,11-14).

Vi skal se litt nærmere på hva Bibelen sier om dette. Men først litt om sider som det ofte fokuseres på i dag når det gjelder lederskap.

Moderne tanker om lederskap

Noe av det som det legges mest vekt på i dag når det gjelder egenskaper hos en god leder, er effektivitet, dyktighet, evne til å skape fellesskap og å inspirere andre, smidighet og diplomatisk evne til å løse konflikter.

Vi kan nok saktens være enige om at dette i og for seg er nyttige egenskaper for en god leder. Men spørsmålet er om dette er dekkende for det som Bibelen sier er avgjørende for en rett åndelig leder. I alle fall er det eiendommelig å legge merke til hvor opptatt mange i dag er av å få hjelp av verdslige eksperter på bedriftsledelse for å kunne styre en kristelig organisasjon effektivt.

Også i våre dager finnes det flere typer av ledere. Men det ser ut for meg som om vi - skjematiske sett - kan tale om to slags ledertyper som er særlig "i skuddet" nå for tiden. Den ene er den "karismatiske" lederen. Det er den som har store visjoner, og evne til å legge dem fram slik at folk blir inspirert. Begeistring og talegaver kan ofte skjule - i alle fall for en tid - en uryddig tankegang når det gjelder de kristne læresannheter, og dårlige organisasjonsrutiner. Men til forskjell fra alt det som virker så "tørt" og "kaldt" i vårt samfunn, er det "liv" rundt en slik leder, som gjerne får stor oppmerksomhet. Han kan saktens være kontroversiell, men virker

hevet over dette fordi han er viss på at han har rett. - Tilsynelatende nokså forskjellig er den "byråkratiske" leder, den som legger vekt på det trygge, på samling i sentrum og å unngå konflikter, på effektiv organisasjon. Her er det bedre å si for lite enn for mye, men heller arbeide bak kulissene med å knytte organisasjonen sammen med faste, gjerne personlige bånd.

Det ovennevnte er ganske visst en karikatur, men jeg tror den peker på en del typiske trekk som ofte får stor vekt, og som det kan være nyttig å sammenligne med hvor Bibelen sier om saken.

Hovedsaken i åndelig lederskap

Bibelen bruker mange forskjellige betegnelser og bilder om åndelige ledere. Men et av de vanligste og mest sentrale er ordet "hyrde" (jf. Apgj 20,28; 1 Pet 5,2-4; Esek 34). Vi skal fokusere litt på det.

Det første som må understrekkes i forbindelse med dette, er at det er Jesus Kristus som er den store hyrden (Heb 13,20; 1 Pet 5,4). Åndelige ledere her på jorden er ikke noe annet enn Kristi tjener, kalt til å utføre den oppgaven han har satt dem til. En av de første og verste avveier for en kristen leder er å tenke for store tanker om seg selv, å begynne å herske over de troende ("hjorden") ut fra egne tanker og ønsker, å anse andres forhold til seg selv som avgjørende (jf. Luk 12,45-46). I pavedømmet har dette utkristallisert seg i et hierarki slik at paven og geistligheten blir stående som mellommenn mellom de troende og Gud.

Men når de åndelige ledere er Kristi tjener og kalt av ham til en bestemt oppgave, viser dette også hvor viktig denne tjenesten er - så fremt den utføres slik som han ville det skulle være. Om dette lærer begrepet "hyrde" oss at denne oppgaven består hovedsaklig av to ting:

1) Å gi hjorden næring, det vil si sørge for at de troende får rikelig av Guds ord, og får det forkynt på rette måten.

2) Å verne hjorden, det vil si være oppmerksom på farer, og sørge for - så langt en kan - at de troende blir advart og

veiledet til å unngå farene.

Jesu ord til Peter i Joh 21,15-17 understrekker nettopp disse to sidene. Ingenting annet av det en kristen leder kan og "bør" gjøre, kan oppveie betydningen av dette. Selv om det i praksis kan være mange ting å tenke på, må en være seg bevisst at ikke noe må komme i stedet for dette, eller bli prioritert høyere (jf. apostlenes eksempel i Apgj 6,2-4).

Dermed er det klart at en åndelig leder som ikke tar det så nøye med om forkynnelse, lære og liv stemmer med Guds ord, ikke er en rett "hyrde" for de troendes forsamling - uansett hvor mange gode egenskaper han ellers måtte ha.

Bekjennelsens ord

I vår bekjennelse har vi i den augsburgske bekjennelse (Confessio Augustana), kapittel 28, sammenfattet det mest grunnleggende angående dette. I en tid da vi på mange måter ser ut til å oppleve en lederskapskrise, kan det være nødvendig å rette oppmerksomheten mot det som blir understreket her.

For det første skjenes det klart mellom det åndelige og det verdslike regimente. Det historiske bakgrunn var for det første at jo at de katolske biskoper og paven hadde samlet seg stor verdslig makt. Dessuten utformet de detaljerte forskrifter og bud som de troende var pålagt å holde, uten å ha noen klar hjemmel for det i Bibelen. Dermed kom slike ting til å telle mer enn evangeliet.

Augustana er ikke interessert i spørsmålet om de katolske biskoper brukte sin verdslige makt på en god eller dårlig måte. Det ligger på et helt annet plan. Det som er avgjørende for om en skal akte dem som åndelige hyrder eller ikke, er om de utøver den åndelige "nøkkelmakt" på rett måte. Her er det særlig to sider som understrekkes:

(1) "Biskopenes embede ifølge den guddommelige rett er å forkynne evangeliet, forlate synd, bedømme læren, forkaste den lære som strider mot evangeliet, og utelukke fra den kristne menighets fellesskap slike ugodelige hvis ugodelighet er åpenbar - uten bruk av menneskelig tvang, men alene ved Ordet."

(2) "Men hvor biskopene lærer eller innstifter noe som er i strid med evan-

geliet, i slike tilfelle har vi Guds befaling om ikke å lyde dem."

Dette er de avgjørende prinsipper som en skal holde seg til. Det legges til at for å bevare orden, det vil si "for fredens og kjærlighetens skyld", har biskopene (de åndelige ledere) rett til å treffe praktiske avgjørelser med hensyn til gudstjenesteforster og annet. Men samtidig blir det understreket at slike avgjørelser ikke må absolutiseres eller gjøres til byrde for samvittighetene.

Nådegaver og kvalifikasjoner

Når det gjelder valg og vurdering av åndelige ledere, taler Det nye testamente om en del kvalifikasjoner som vi kan kalte allmennmenneskelige, det vil si trekk som normalt sett gir anerkjennelse også i det verdslige samfunn. Det skal være menn som er respektert som menneske (1 Tim 3,7), som ikke farer med fusk og fanteri i sin handel og vandel (Tit 1,7; 1 Pet 3,15), som har kontroll over sitt liv, er fri for umoral, og som har et familieliv som ikke er i strid med Guds vilje (1 Tim 3,2-5).

Mest vekt legges det likevel på de åndelige kvalifikasjoner. Det skal være en som er kommet så langt i innsikt og åndelig modenhet at han er i stand til å veilede andre ut fra Guds ord (1 Tim 3,6; 2 Tim 2,2).

I denne sammenheng er det viktig med et rett syn på nådegavene. Det finnes mange ulike nådegaver - også til andre oppgaver enn å styre og lede. Nettopp det at det er tale om nådegaver, som Den Hellige Ånd deler ut slik han finner det tjenlig (1 Kor 12,11), gjør at ingen i Guds rike har rett til å hevde seg overfor andre fordi en mener en har fått en viktigere stilling, eller føle seg tilslidet fordi en synes andre har fått en bedre oppgave. I Guds rike går det ikke på rettighet og rang, men på nåde og tjeneste.

Samtidig ser vi at alle steder hvor nådegavene omtales, er det nådegaver som har med Ordets forkynnelse og formidling å gjøre, som har første priorititet (Rom 12,6 flg; 1 Kor 12,28; Efes 4,11; 1 Pet 4,10-11). Dette er fordi Guds ord er det som den kristne menighet står og faller med. Det er rett, som vår bekjennelse understrekker, at det er rett forkynnelse og veiledning som skal være prøvesteinen på alt åndelig lederskap.

Å stå for Herren

Til forskjell fra det som er så vanlig i våre dager, å måle åndelig virksomhet ut fra den oppslutning den har, viser Bibelen oss mange eksempler på at en rett åndelig leder må være villig til å stå alene, ikke minst i frafallstider. Vi kan nevne Moses (2 Mos 32-33), Elias (1 Kong 18-19), Esras (Esr 9-10). Jesu fremste formaning til en åndelig leder er: Følg du meg! (Matt 4,19; Joh 21,21-22).

For troskap mot Herren og lydighet mot Guds ord er det aller mest avgjørende for en sann åndelig leder. Kan han ikke formidle dette gjennom sitt liv og sitt vitnesbyrd, er hans lederskap forgives.

Aktuelle spørsmål

I den situasjon som vi lever i nå, er de noen av de praktiske bibelske påminninger som det ser ut til å være spesielt nødvendig å minne om at vi ikke må glemme.

En av dem er at åndelig lederskap først og fremst er knyttet til *den lokale forsamlings* av de troende. I våre dager ser det ut til å være en sterk tendens til å koncentrere seg om de store organisasjonssammenhenger, og tenke at det ikke er så viktig med de mindre. Men apostlene la vekt på at det ble valgt eldste i de lokale menighetene (Apgj 14,23 - "eldste" er et annet vanlig ord som brukes om en åndelig leder). Og flere steder i Det nye testamente taler om at det er det

normale at det finnes åndelige ledere for de lokale kristenflokker (Fil 1,1; Åpenb 2-3). Visst finnes det åndelige ledere i større sammenhenger, og vi skal være takknemlige for at vi har hatt mange "høvdinger" som har hatt stor innflytelse i sin veiledning ut fra Guds ord (jf. Heb 13,7). Men Guds ord minner oss stadig om å ta vare på det åndelige samfunnet der en holder til, og da må en legge vekt på at det først og fremst er der åndelig lederskap bør fungere. På den andre siden er det viktig at også de som er åndelige ledere og veiledere i større sammenhenger, velges og utfører sin tjeneste i samsvar med de retningslinjer Bibelen gir.

En annen side som Bibelen taler klart om, men som det ofte opponeres mot i våre dager, er at det åndelige lederskap som vi har talt om her, eldste- eller hyrdetjenesten, er det Guds vilje at de skal være *menn* med kall og åndelig modenhet til det, som skal utføre (1 Tim 2-3). Dette er det nødvendig å understreke med tanke på den kravmentalitet som ligger i vår tids dominérerende likestillingsideologi. Sett i lys av det vi har pekt på ovenfor om nådegavene, er det ikke tegn på at andre er mindreverdige, at noen får en slik spesiell tjeneste. Kvinnene og de menn som ikke kalles til et slikt ansvar, gis andre måter de får vitne og tjene på. Og Gud spør etter troskap i den gjerning vi er satt i, ikke etter om vi synes vi har fått en høy nok posisjon til vår gjerning. ●

Kristus og det evige liv

Av: M. Luther i "De tre kristne trossymboler", 1538

Det skal komme noen (og mange av dem er allerede her) som ikke vil tro at Kristus har stått opp fra de døde, eller at han sitter ved Guds høyre hånd, eller det andre som følger om Kristus i trosbekjennelsen. Disse vil slå bunnen ut av fatet og ta bort hele meningen. For på denne måten vil hele Kristus gå til grunne, og

hele verden vil ikke bry seg om et evig liv. I så fall er ikke Kristus noe lenger. For den som ikke har noe håp for et evig liv, har ikke mer bruk for Kristus enn hva kyr og andre dyr i paradiset har. For Kristi rike hverken er eller kan være på jorden, som han selv vitnet for Pilatus: "Mitt rike er ikke av denne verden". ●

Koranen og hoveddraga i Muhammed si lære

Av: Olav Toft

Det ser framleis ut til at dei sterkeste hindringane som kristen misjon møter i kampen for evangeliet si utbreiing i store deler av verda er islam. Og så langt ein kan skjøna, kjem "bøygen" ikkje til å verta mindre i tida som kjem enn han er i dag. Det vert nemleg arbeidt hardt innanfor den islamske verda for framgang av og godt ry for denne religionen. No som før er målsetjinga ikkje å dokksetja islam, men lata folk få sjå kor storarta han er -"reveal its glories" - slik det heiter i referatet frå verdskonferansen i Lahore, ti år etter at kjempestaten Pakistan hadde vorte til. "Islams sjølvmedvit" var emnet som ein av dei europeiske arabistane talte over. Og ein annan talar hevda i samband med muslimane sitt tilhøve til andre religionar at dersom muslimane hadde gjort si plikt og sendt ut misjonærar, ville alle menneske på jorda i dag ha vore muslimar. - I våre dagar finn ein utsendingar frå islam over store deler av verda. Dei reiser i båt på elvar, dei fylgjer gangstigar og vegar til fots, på sykkel eller bil. Dei slær seg ned mellom hyrdingar ute på savannen eller mellom folket i byar og landsbyar. Dei samlar kring seg born og vaksne og legg ut om koranen og Muhammed si lære.

Den mest leste boka?

Koranen er ei av dei mest leste bøkene i verda. Det er nokså sikkert den som vert lært mest utanåt. Ordet koran kjem av det arabiske qur'an, som tyder lesing, resitasjon. Denne muslimane sin "bibel" og grunnlag for deira borgarlege samfunnsordning er av om lag same storleik som Det nye testamentet. Boka har 114 kapitel (sura), sette saman slik at dei lengste kjem først og dei stuttaste sist. Eit unnatak er den første sura, som vert kalla muslimane sitt "Fadervår". Denne er berre på sju vers. Koranen er skriven på arabisk, og fromme muslimar har ofte hevda at han ikkje bør verta omsett til noko anna språk. Rundt om i verda har folk streva, og strevar framleis, mykje med å læra seg arabisk, eit heller vanskeleg språk, berre for å kunna lesa koranen

og seja fram bønene med dei opphavlege orda.

Tradisjonen fortel at engelen Gabriel samla den himmelske ur-koranen i eit band og dikterte innhaldet til Muhammed i eit tidsrom av 23 år. Ein tidleg tradisjon let Muhammed årleg kollassjonera (samanlikna) med Gabriel etter den himmelske originalteksten. - Ikkje berre tradisjonen, men koranen sjølv fortel om ein ur-koran eller boka si "mor" i himmelen. I sura 13,39 møter me uttrykket: "Originalen er i hans hender". I sura 85,21-22 les me om boka som vert kalla "den ærefulle koranen, skriven på den vakta tavla". Dette tolka Ebn Abbas slik: "Den vakta tavla, som er så omtykt mellom muslimane, er gøynd over den sjuande himmelen. Englane vernar henne mot åtak frå demonane, for at det som står skrive ikkje skal verta brigda det minste grann. Hennar lengd er som frå himmelen og til jorda, og hennar breidd som frå aust til vest. Ho er laga av ein einaste stein og er skinande kvit."

Koranen fortel at innhaldet ikkje var kunngjort på ein gong, men stykke for stykke: "Me har delt opp koranen... Me har sendt han kapitel for kapitel, vers for vers, for å styrkja hjarta ditt" (17,10 og 25,34). Muhammed var av den mening at også jødane og dei kristne sine heilage skrifter stamma frå denne himmelske boka, men hjå dei har ho vorte noko rengd, medan han sjølv kunngjør henne i sin fulle reinskap.

Muhammed fekk si fyrste openberring ca. år 610. Då var han 40 år gammal. Denne openberringa finn ein i sura 97, der Allah seier: "Me sende deg koranen den ærefulle natta. Men veit du kor verdfull den ærefulle natta er? Ho er meir verd enn tusen månader. Då steig englar og ånder ned på Herrens bod med lover for alle ting". Muhammed var ottesam over det som hadde hendt han denne natta; for han såg syner, miste delvis medvitet og fall til jorda som ein drukken, men Chadija, kona hans, trøysta han. Etter den sterke opplevinga "openberringsnatta", kom det ikkje nye openberringar til han på lenge.

I fyrstninga vart truleg ingen ting skrive ned av det Muhammed forkynte. Tilhøyrarane gjøymde orda hans i minnet. Og arabarane hadde over lag godt utvikla evne til å minnast. Men det har vel ikkje gått så lenge før Muhammed let skriva ned openberringane, eller utdraga, frå den himmelske boka. Av koranen går det fram at openberringane vart skrivne ned. Det heiter m.a: "Før koranen las du inga bok. Han er ikkje skriven ved di hand" (29,47). Det har vorte lagt stor vekt på tidsadverbet "før" i dette koranverset, som ein tek som prov på at Muhammed med tida skal ha lært seg til både å lesa og å skriva. Dette hindrar likevel ikkje at andre har skrive koranen.

Dei vantruande klaga over at Muhammed endra eller ignorerte tidlegare utsegn. Det heiter i sura 16, 103 : "Når me set eit koranvers i staden for eit anna, seier dei vantruande: Du lyg. Allah veit likevel best kva han openberrar." Eit seinare koranvers kunne gjera eit tidlegare om inkje: "Når me stryk ut eit vers eller let det gå i gløyme, fører me til deg eit anna som er betre enn det fyrste i staden" (2,100)

- Teologien har fram gjennom åra hatt eit mykje strev med å få sameint dei koranversa som det ikkje let seg gjera å få samsvar mellom; for koranen vert halden for å vera ord frå Allah frå perm til perm. Diskusjonen går vidare den dag i dag. Ein er nokså samd om at 21 koranstader er uviktige, (irrelevant). Andre går så langt som til 225.

Uttrykket "når me stryk ut eit vers" tyder på at Muhammed let openberringane sine skriva ned. Ein veit berre ikkje kor mykje som vart teke vare på skriftleg på Muhammed si tid. Koranen vart ikkje samla til ei bok i hans eiga levetid - så lenge openberringane ikkje var avslutta. Muhammed døydde år 632, og då begge sønene hans var avlidne i ung alder, skapte bortgangen hans ei viss uro mellom tilhengjarane. Kven skulle verta leiaren deira etter han? Ved noko som likna eit kupp vart Muhammed sin trufaste ven, Abu Bekr, vald til kalif. Han og enno meir ettermannen hans, Omar (634-644) vart ottesam over at dei som minnest koranstykka, skulle døy i stridane. Han oppmoda Zaid, Muhammed sin siste sekretær, til å samla det som profeten deira hadde forkynt. Han sa seg viljug til

det, og fortel at han søkte koranen og samla han frå daddelpalma sine blad, frå kvite steinar og frå menneskebryst, som kom han ihug, til han fann det siste kapitlet om "anger", som berre ein einaste kunne minnast.

Stilen i dei eldre suraene

Stilen i dei eldre suraene minner om dei gamle diktarane (kahinene) sin rimprosa, den såkalla "sadj", som går ut på at dei i regelen stutte setningane endar med same rim gjennom fleire eller færre lekkar. Denne forma vart seinare teken opp i arabisk litteratur som ei rein kunstform. Ved omsetjing av koranen misser teksten i dei eldre suraene eit mykje karakteristisk trekk. Men ei etterlikning av kunstformene ville berre føra til ei altfor fri attgjeving av teksten.

Muslimane held både stilens og grunnspråket i koranen for å vera fullkome. Det kan då heller ikkje undra oss at denne boka, som i eitt og alt skal samsvara med den evige ur-boka, vert lova med dei høgste tonar. Det heiter m.a. i sura 4,84, 46,1 flg: "Himmelen har sendt koranen. Koranen er den mest fullkome boka. Koranen er ljoset frå Allah. Ved koranen leier han sine utvalde. "Seg: om menneske og djinner (vonde ånder) slo seg saman om å laga ein koran som denne, ville dei ikkje ha makta det, sjølv om dei hjelpte kvarandre" (17,90). Koranen kom til å oppfylla Muhammed sitt ynske eit under som stadfeste hans guddommelege sending.

Om å lesa koranen

Muhammed skal ein gong ha sagt: "Den beste mellom dykk er den som les koranen og lærer han utanåt." Han skal også ha gjeve dette kloke rådet: "Les koranen så lenge du finn hugnad med det, Hald så opp".

Koranen har ikkje vorte noko serleg omtykt her i Vesterland. Ser ein bort frå dei eldste suraene, verkar han lite tiltalande på oss. Diktaren Scopenhauer fann ikkje ein einaste verdfull tanke i koranen. Goethe kjende fyrst avsmak ved lesinga. Men seinare la boka sin kraftige påverknad seg inn på han. ●

(*Framhald seinare*)

Porvoo-avtalen: Norsk ja, dansk nei til dokumentet

Av: Dr. theolog. Carl Fr. Wisloff i Aftenposten 29.11.96

Aftenposten har den 22.11. et stort oppslag om den såkalte Porvoo-avtalen, som Den norske kirkes kirkemøte har gitt sin tilslutning. Ved dette vedtak er vidtgående bestemmelser vedtatt om forholdet mellom den anglikanske kirke og de nordiske lutherske kirker. Jeg bringer her noen opplysninger som bør ha betydning for bedømmelsen av Kirkemøtets vedtak:

Den danske folkekirke har avvist Porvoo-avtalen. Denne kirkes biskoper sendte dokumentet ut til høring, bl.a. til alle menighetsråd. En omfattende offentlig debatt fulgte. Det store flertall av menighetsrådene avviste Porvoodokumentet. Biskopene, som var interessert i å bringe på det rene om avtalen hadde "en rimelig bred tilslutning fra folkekirkenes medlemmer", konkluderte etter høringen at "den avholdte høring ikke gir dokumentet en sådan tilslutning".

I Norge ble ikke saken forelagt menighetsrådene, og heller ikke de frivillige misjonsorganisasjoner. De som fikk uttale seg, var de tre teologiske fakulteter og visse kirkelige instanser.

Noen enkelte personer fremkom offentlig med innvendinger og betenketheter. Blant annet hadde jeg en regjørelse i Dagen (9.4.94) om de momenter som etter mitt syn må tale imot vedtagelse av dokumentet. Det ble ingen debatt, for vi fikk intet svar fra initiativtagerne.

I Danmark synes følgende forhold å ha vært avgjørende for det negative resultat: Man fant for det første at dokumentets sterke fremhevelse av bispeembedet var i strid med den lutherske bekjennelse. Porvoo-dokumentet sier nemlig at bispeembedet "er nødvendig for å vitne om og ivareta Kirkens enhet og dens apostoliske karakter". - Dette står i direkte motstrid med den lutherske bekjennelse, som sier at det er *nok* (*satis est*) til Kirkens enhet at det hersker enighet om evangeliets forkynnelse og sakramentenes forvaltning (Aug. VII). Det er klart hva det står om. Den lutherske bekjennelse legger eksklusivt vekt på at Guds ords sannhet blir forkynt, mens Porvoo-

avtalen legger vekten på bispeembedet, dvs. på Kirkens formentlig rette ordning. Er det lutherske syn rett, må Porvooodumentets syn være galt.

Ifølge dokumentet skal for fremtiden anglikanske biskoper delta med håndspåleggelse ved norske bispeordinasjoner. Dermed vil den såkalte apostoliske suksjon, dvs. den anglikanske - faktisk helt uhistoriske - forestilling om en ubrutt rekke av håndspåleggelser fra apostlene til i dag, bli en del av Den norske kirkes særpreg. Tidligere har tanker i denne retning vært avvist som ubibelsk og uluthersk belastning.

Videre framhever dokumentet det geistlige embede på en måte som kan få en til å tenke på den beryktede Konventikkelplakaten av 1741. Dette er også blitt påpekt under debatten i Danmark. Dokumentet taler om et offer, Kristus, i forbindelse med nattverden. Dette kan lett tolkes, og er allerede blitt tolket, i retning av det katolske messeoffer.

De danske biskoper la stor vekt på at kirkefolket skulle få si sin mening i denne viktige sak. Man kan undres hva som ville skjedd på Kirkemøtet hvis de norske biskopene hadde vært like ivrige etter å la kirkefolket få drøfte saken. Men slik var det ikke. Etterhvert vil nå vanlige kristne mennesker oppdage at de har fått en helt ny ordning tredd ned over hodet på seg. ●

Spre påskenummeret!

Nr. 2/1997 av Bibelsk Tro er påskenummeret som kommer i mars.

Også i år vil vi prøve å nå videre ut med denne spesielle utgaven. Derfor håper vi at noen er villige til å være med å selge det - eller å gi det bort.

Skriv til Bibelsk Tro, postboks 264, 4350 Nærbø og oppgi hvor mange eksemplarer du vil ha.

Prisen er kr. 20 pr. stk, og detgis 20% provisjon. Innbetalingsblankett sendes sammen med bladene.

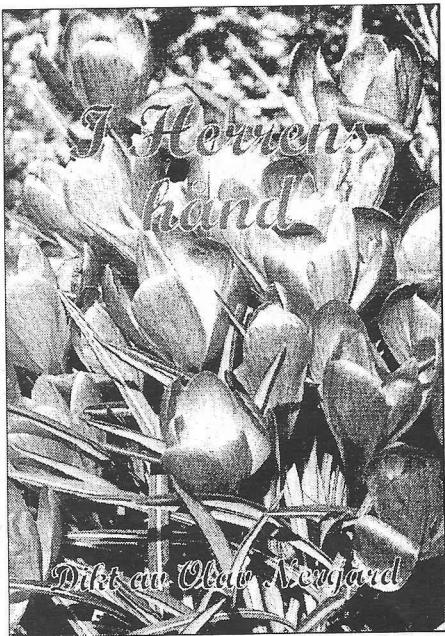
Takk for hjelpen.

RED.

BOKMELDINGER

"I Herrens hånd"

Dikt av Olav Nergård
Utgitt av Stiftelsen "På Bibelens Grunn",
1996.

Olav Nergård (1903-1991) var fra Røra i Nord-Trøndelag. Han etterlot seg tusenvis av dikt (og salmer og sanger) og i dette er det samlet et utvalg av disse (48 stk.).

Jeg har lest disse diktene med glede, og til oppbyggelse og berikelse for mitt kristenliv.

"I Herrens hånd" bærer preg av tilkjempet livsvisdom og troserfaring, lutret gjennom forfatterens radikale omvendelse og en livslang vandring med Herren.

Vi blir ellers ført inn i sentrale frelses-sannheter, og merker tydelig et hjerte som banker i ekte omsorg for sjelene. Ja, en merker også nøden over vår tids åndelige situasjon.

Det bibelske grunnfjell, den evangeliske klarhet og forfatterens varme Kristusvitnes-byrd gjør heftet så verdifullt.

Form og innhold varierer og spenner vidt, men flere av diktene har høy kunstnerisk verdi.

Forordet til heftet, av Norvald Yri, og artikkelen "Olav Nergårds FRELSE", skrevet av Magne Gudvangen, er gode og viktige bidrag.

Noen språklige "uhell" og detaljer, kan rettes opp i neste omgang.

"I Herrens hånd" fortjener mange lesere, og vil bli til stor hjelp.

Heftet kan bestilles fra Bibelsk Tros Kassetjeneste, Pb 116, 4320 Hommersåk.

Gunnar Holth

Om forkynnelsen i dag

Asger Dahl Sørensen og Jens Olsen:
"Sandheden tro - om forkynnelsen i dag"
Dansk Bibel-Institut
19 s., kr. 25,00.

Alt står og faller med en rett forkynnelse av Guds ord er det blitt sagt, og det er sant.

Nå foreligger det et lite hefte kalt "Sandheden tro - om forkynnelsen i dag" utgitt av Dansk Bibel-Institut i København, som omhandler dette tema. Heftet, som har et forord av rektor Niels Ove Vigilius, inneholder en bibeltime og et foredrag som opprinnelig ble holdt i Danmark i 1994.

Bibeltimen: "Sandheden tro i tjenesten" er skrevet av nå avdøde forstander for Børkop Højskole, Indre Missions Bibelskole, pastor Asger Dahl Sørensen. Innledningsvis hevder han at det er forholdet til Jesus som avgjør alle ting. Deretter slår han fast ut fra Bibelen at både sann og falsk lære fins og nevner hva som er karakteristisk for falsk lære og falske lærere. Videre peker han på konsekvensene av falsk forkynnelsen og hva menigheten bør gjøre i denne sammenheng. Avslutningsvis slår han fast at broderstrid er forbudt, men lærerstrid er påbudt.

Lektor Jens Olsen ved Det kristne Gymnasium i Ringkøbing har kalt sitt foredrag: "Almenreligiøsitets farer i forkynnelsen." Det er et tankevekkende foredrag hvor han hevder at mennesket alltid tenker galt om Gud. Videre taler han om religiøsitets Jesubildet og Gudsbildet og dens syndsbildet. Videre nevner han hva religiøsiteten legger vekt på, hvordan Bibelen tolkes og om det loviske element i allmenreligiøsiteten. Når man skal advare mot almenreligiøsitenes farer for forkynnelsen så er det viktig, sier Olsen, at man vurderer både det som sies og det som uteslutes. Tegnet på en sand forkynELSE - Helligåndens tale - er dette: forkynnelsen af Jesus som Kristus (= Messias)- den salvede ypperstepræst, der en gang for alle gik ind i den himmelske helligdom med sit eget blod og vandt os en evig forløsning.

Jeg må si at jeg er glad og takknemlig for dette heftet som tar opp svært viktige ting i vår forvirrede tid hvor falsk lære og almenreligiøsitet brer seg med uhyggelig fart. Jeg vil anbefale dette hefte på det varmeste. Heftet kan bestilles fra Dansk Bibel-Institut, Frederiksborggade 1 B, 1.th., DK-1360 København K.

Olav Hermod Kydland

Profeten Joel og endetiden

Av Dag Risdal

Leksjon 4

Kapittel 2: Herrens dag i fiendehæren

Fiendehæren skildres (2,1-11).

Vers 1: "Blås i basun på Sion! Blås alarm på mitt hellige berg!" Basun og alarm minner om krig. I Israel var det ensbetydende med at krigshærer var i anmarsj. Nå er det alvor - nå kommer dommen! Alle som bor i landet vil bli berørt. Derfor må alle beve! - "For Herrens dagkommer - den er nær."

En viktig sak må understrekkes: Den hæren som kommer har noe med *Guds Ord* å gjøre. Hæren er Ordets redskap. Det fremgår av v.11: "...For hans hær er veldig stor, og sterkt er den som fullbyrder hans ord."

Vers 2-3: Vi ser her en dyster og dramatisk skildring av denne forferdelige dag. Den er mørk, fordi *Guds vredes skyer* dekker over solens lys. - En uhyggelig dag!

Hva ser profeten? - Jo, et stort og mektig folk velter inn over landet! Den tidligere historie kjenner ikke til noe sidestykke. Hæren er så veldig at profeten antar at det ikke vil inntrefte noe tilsvarende senere i historien! Hæren har dermed et *endetidspreg* over seg.

Når Herrens vrede farer over landet, stryker alt med: "Som Edens hage er landet foran dem, bakom er det en øde ørken. Ingen slipper unna" (v 3). - Altså: Før krigsfolket herjer og ødelegger, er landet grønt og fruktbart, slik det var i Edens hage. Men hæren etterlater seg svidde

marker - en gold ørken.

*

Hvilket folk er det profeten skuer som skal eroøre Juda? - Taler han fortsatt om gresshoppesvermen (som i kap 1), eller dreier det seg om en *virkelig* fiendtlig krigshær? Her står bibeltolkerne delte:

1. Noen mener at det fortsatt dreier seg om *gresshoppesvermen*. Disse betoner at skildringen her i vers 2 - 11 minner mye om beskrivelser av gresshoppe-svermer som ødelegger landområder. Det kan bli helt *mørkt* når slike svermer invaderer. Og kombinasjonen av sterk sol og ødeleggelsen gjennom gresshopper skal visstnok passe meget godt til det som sies i vers 3. Videre skal lyden av gresshopper på avstand minne mye om *larmen* av vogner (v 5), og om *kningting* av brennende halm på prærien (v 5).

De som hevder at det fortsatt dreier seg om gresshopper, legger vekt på at det i vers 4 - 9 gang på gang står "som": "som hester" (v 4), "som ryttere" (v 4), "som larm av vogner" (v 5), "som et sterkt folk, rustet til krig" (v 5 i 1930 - overs.), "som helter, som krigsmenn" (v 7), "som tyver" (v 9).

Altså: Det dreier seg ikke her om virkelige krigshærer, men kun om fenomener som ligner på dette gjennom gresshoppenes herjinger.

2. Andre mener imidlertid at det her i Joel 2 dreier seg om *realistiske fiendehærer* som trenger inn i Juda. De hevder at nøkkelen til en slik forståelse ligger i vers 20 -

"fienden fra Norden". For i det profetiske språk var dette et uttrykk benyttet om assyriske og babylonske krigshærer som trengte inn over Israel og Juda til forskjellige tider.

I Jer 1,14-16 har vi et domsbudskap til Juda og Jerusalem om at Gud vil kalle folkestammer og krigshærer "fra nord" som skal erobre landet - som straff for synd (sml. 2 Krøn 36, 15-17). Det dreier seg om babylonerne.

Og i Esek 38, 6. 15 og 39, 1-2 er det også tale om folkestammer "fra det ytterste Norden". Her er det en navngitt fyrste ved navn Gog - som skal komme over Israels land.

*

Hvordan skal vi vurdere dette? - Her synes to forståelser å stå imot hverandre. Men så langt jeg kan se behøver det ikke her å være en motsetning. Innen rammen av profetiens vesen er det som regel ikke tale om et enten-eller, men snarere om et både-og.

Vi bør snarere tenke at profeten Joel gjennom den uhyggelige gresshoppeødeleggelsen skuer frem mot en mye større katastrofe, nemlig fiendtlige krigshærer som en dag kastes inn over Juda som en dom og straff fra Den Allmektige Gud.

Som i andre profetbøker har vi her et eksempel på det profetiske perspektiv. Vi ser likesom fjelltoppene bortover, men ikke dalene imellom. Det er som om de historiske begivenheter blir sammenstrengt i et nå. Profeten ser ikke de lange tidsavstrender mellom hendingene på den historiske arena.

Men det vi med visshet kan si er at Herren sender "forløpere" til den endelige dommedag. I så fall er både gresshoppesvermen, invasjonshæren fra Babel og endetidens soldathærer "fra det ytterste Norden" alt sammen forvarslér på den endelige og avgjørende HERRENS DAG - Da Kristus kommer igjen for å dømme levende og døde!

Vers 11: *"Herren lar sin røst høre foran sin fylking."* - "Herrens røst" betyr ganske enkelt Herrens budskap, ord og tale.

Ofte er det slik i historien, at Gud først taler og forutsier hva han vil gjøre. Deretter handler han: *"For Herren Herren gjør ikke noe uten at han har åpenbart sine skjulte råd for sine tjener profetene"* (Amos 3,7).

Herrens Ord og historiske hendinger følger hverandre innen rammen av Guds rådslutning. Vi får så en tolkning av historien gjennom Guds tale, og det dreier seg enten om dom (som i 2,11) eller om frelse (som i 3,5).

I slutten av vers 11 kommer et alvorlig spørsmål - som vel i virkeligheten peker frem mot evigheten: *"Stor og forferdelig er Herrens dag - hvem kan utholde den?"* - Dette budskapet ligger helt på linje med Åp 6,17: *"For deres stores vredesdag er kommet, og hvem kan da bli stående?"*

Omvendelse og bot (2,12-17).

Vers 12 *"Men selv nå sier Herren ... "* - I dette

ligger et håp. Det kommer her et lysglint i mørket. Det er fortsatt håp om nåde.

Nå sier Bibelen at det er forferdelig å bli overgitt til Guds vrede, ja, det er forferdelig å falle i den levende Guds hender (Heb 10,31). Intet er mer forsiktig enn å komme inn under Guds fortærende ild - i all evighet (Heb 12,29).

Men Herren åpner her i Joel 2,12 døren for en liten sprekk: "Men selv nå, sier Herren, vend om til meg av hele deres hjerte, med faste og gråt og klage." - Altså er det fortsatt mulighet for bering, frelse og forlatelse for synd.

Men forutsetningen er en hjertens og samvittighetsomvendelse. Det motsatte av dette er omvendelse "på skrømt" (Jer 3,10).

Det er altså ikke tilstrekkelig å pynte på den ytre fasade. Heller ikke hjelper det å rope: "Her er Herrens tempel, Herrens tempel, Herrens tempel!" (Jer 7,4). Det eneste Herren vil godta er en sønderbrutt ånd og et sørderknust hjerte (Sal 51,19).

Det er altså ikke de ytre klær som skal sørderives (v 13), men det er det indre plan - i møte med lov og evangelium fra Herren - at gjenføden og omvendelsen må skje. "Gud bryter i stykker det som er helt og helbreder det som er gått i stykker", sier Luther treffende.

"...I det høye og hellige bor jeg, og hos den som er sørderknust og nedbøyd i ånden, for å gjenopplive de nedbøydes ånd og gjøre de sørderknustes hjarter

levende" (Jes 57,15).

Hvem vil Herren se til: "Men den jeg vil se til, det er den elendige, og den som har en sønderbrutt ånd og er *forferdet* over mitt ord" (Jes 66,2).

Det er noe forunderlig og paradoksalt ved Guds Ord, nemlig at midt under dommen og vreden, følger budskapet om forsoning og frelse! Særdeles klart kommer denne sannhet frem i Hosea 11,9: "Jeg vil ikke fullbyrde min brennende vrede, jeg vil ikke igjen ødelegge Efra' im. For jeg er Gud og ikke et menneske. Den hellige midt i blant deg. Jeg kommer ikke med glødende harme."

Sammenhengen er nemlig denne: Gud fullbyrde sin brennende vrede over sin egen Sønn på Golgata offersted - og dermed går den *frei* som har tatt sin tilflukt til Sønnen. Se 1 Joh 5,10-13.

Det var da de hørte budskapet om forsoningen om Kristus at "det stakk dem i hjertet" - og apostelen Peter forkynnte: "omvend dere, og la dere alle døpe på Jesu Kristi navn til syndenes forlattelse, så skal dere få Den Hellige Ånds gave" (Apg 2,37-38).

Når vi hører ordet omvendelse, kan vi tenke:

Jeg må bli bedre, jeg må angre mer, jeg må overgi meg helt. Og så fører dette til lovtreldom.

Å omvende seg er først og sist å *vende om til Jesus* og derved motta syndsforlatelse på forsoningens grunn.

Herren sier: "Du har bare trettet meg med dine synder, og voldt meg møye med dine missjerninger. - Jeg, jeg er den som utsletter dine missjerninger *for min skyld*, og dine synder kommer jeg ikke i hu" (Jes 43,24-25).

Det er på den måten Jesus innbyr oss: "Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile!" (Matt 11,28).

*

Joel 2,13 vitner om *evangeliet sol* - fra 2 Mos 34,6!

Og det hele følges opp: "Hvem vet? Han kunne vende om å angre, og la en velsignelse bli igjen etter seg, til matoffer og drikkoffer for Herren, deres Gud" (v 14).

Her ser vi igjen hvordan den timelige og den åndelige velsignelse faller sammen - om synderen vender om til Herren!

Herren vil ikke bare vise nåde og tilgi synden. Han vil også gjenreise landet rent timelig og sørge

for at det igjen gror og spiser på marken etter fiendehåren. Så kan offertjenesten igjen tre i funksjon gjennom matoffer og drikkoffer. Det vil si at velsignelsen kommer tilbake i *dobbelt* mål (Jes 40,2).

Vers 15-17: Når nasjonens skjebne står på spill - som her - vil profeten minne om at *hele folket* - fra de eldste til de yngste - må samles til faste og bønn!

Vers 17 er gripende: "Mellom forhallen og alteret skal prestene, Herrens tjener, stå gråtende og si: *Herre, spar ditt folk...*"

Det hele minner om Nehemias bønn og gråt over tilstanden i Jerusalem (Neh 1,3 ff.). - Når det finner sted en *vekkelse i samvittigheten* hos lederne og folket, da er det håp!

Ut fra vers 17 kan det ses ut som at det er *våre bønner* som går mellom Gud og oss, men det er kun tilsynelatende. Derimot har vi en stor yppersteprest som både har gjort soning for våre synder og som går i forbønn for oss (Joh 17 og Heb 2,17).

(Frts. neste nummer)

Bibelsamling til sommeren

17.-20. juli 1997 blir det arrangert en ny bibelsamling på Audnasstrand leirsted i Sør-Audnedal, Vest-Agder.

Talere blir prof. Carl Fr. Wisløff, pastor Henric Staxäng og forkynner Kristoffer Fjelde.

Flere opplysninger og program kommer i nr. 2 og 3 av Bibelsk Tro.

"Jeg tror..."

Trosartiklene

Av Guttorm Raen

3. artikkkel

"JEG TROR på Den Hellige Ånd..."

Hvem er Ånden?

Vi lever i en tid da det er en god del tale om åndskraft og åndelige manifestasjoner. Men det er ikke det samme som å tale om Den Hellige Ånds gjerning slik Bibelen gjør. Ofte har en inntrykk av at det er en spesiell form for åndelig opplevelse som er hovedsaken.

Vi skal først legge merke til at vår bekjennelse taler om Ånden som en person. Dette er i samsvar med det Bibelen lærer oss. Han er den tredje personen i treenigheten (Matt 28,19). Har vi ikke dette klart for oss, kan vi fort komme på viddene når det gjelder synet på åndskraft og åndelige opplevelser. Vi må vokte oss for å forstå og tale om Åndens gjerning som en upersonlig kraft. Det kan lett havne i en form for panteisme, som ødelegger Bibelens budskap for oss.

Å være klar over at Ånden er en person som vi har å forholde oss til, har betydning både når det gjelder den trøst som vi får av denne sannheten, og når det gjelder å erkjenne dette rett.

Åpenbaring av Ånden

Det var etter at Kristus hadde fullført frelsesverket, at Den Hellige Ånds spesielle gjerning tok til. Derfor er det særlig Det nye testamentet som lærer oss hva dette betyr for oss. Men også i Det gamle testamentet har vi ord som viser at Ånden er en person som handler med

mennesker, og sørger over deres synder (jf. Jes 63,10). Ånden har sin del i skapelsen og oppholdelsen av skaperverket (1 Mos 1,2; Salm 104,30).

At Ånden er en person, vises i Bibelen på mange måter, både ved måten han omtales på, og gjennom den gjerning han gjør. Han omtales med pronomenet "han", til tross for at ordet "ånd" grammatisk sett vanligvis knyttes til det mer upersonlige pronomenet "den" (Joh 16,13; dette er likedan på originalspråket gresk.) Han taler til oss og åpenbarer Guds vilje (Apgj 15,28; Rom 8,16; 1 Tim 4,1).

Talsmannen

I avskjedstalen til disiplene kaller Jesus Ånden for "en annen talsmann" (Joh 14,16). Talsmann betyr "en som er tilkalt", for å hjelpe. Jesus Kristus er selv den første talsmann (1 Joh 2,1).

Den gjerningen som Ånden skal utføre, taler også Jesus klart om i den samme talen. Vi kan godt si at den består av to hovedsaker.

Hans første og viktigste gjerning gjelder de troende, Jesu disipler. Kristus er ikke lenger fysisk til stede på jorden. Men ved Ånden skal både Faderen og Sønnen være til stede hos de troende (Joh 14,17-18.23). Og talsmannens viktigste gjerning er å vise oss Jesus og hva hans gjerning betyr for oss (Joh 15,26; 16,14). Dette er noe vi ikke kan av oss selv. Ånden skal veilede til hele sannheten (Joh 16,13).

Den andre gjerningen

gjelder "verden". Han skal overbevise mennesker om synd, rettferdighet og dom (Joh 16,8-11). Med andre ord, det er Ånden som bruker det vitnesbyrdet som Jesu disipler bringer i verden, og gjør det slik at mennesker kan bli ført til omvendelse.

Pantet på vår arv

En annen uttrykksmåte som flere ganger brukes om Ånden, er "pant" og "segl" (2 Kor 1,22; Efes 1,13-14; 4,30). Begge deler understreker at de troende er Guds eiendom. Segl eller innsegl vil si at Gud selv har satt sitt eindomsstempel på dem som hører ham til. Og pant peker framover mot forløsningen fra denne verden, mot det evige riket. Gud skal så visst berge og utløse dem som hører ham til.

Tenker vi litt nærmere over hva det innebærer at Den Hellige Ånd er Guds innsegl, gitt i våre hjerter, ser vi at bildet rommer noe mye større enn vi kan fatte. Ved at Ånden er Gud har Gud selv tatt bolig i den troendes hjerte. Det er en rik trøst.

Dette innebærer også at den troende er "et tempel for Den Hellige Ånd" (1 Kor 3,16-17). Gud bor ikke her i verden i noe hus som mennesker har gjort. Men alle som hører ham til, er det hus som han bygger (1 Pet 2,5). Dette skal vi også ha i tanke når det gjelder vårt liv og vår ferd i verden. Guds hus skal være hellig.

Pinsedag og åndsdåp

Det er en viktig sak at på samme måte som for eksempel de begivenheter som er knyttet til jul og

påske (Jesu fødsel og død), er pinsedag en bestemt hendelse i frelsehistorien, en konkret oppfyllelse av profetier fra Det gamle testamente (Apkj 2,16). Det vil si at det er tale om en begivenhet som ikke skal gjentas, men som er skjedd én gang for alle, og som gjelder alle troende.

I tider med åndelig fattigdom hender det ikke sjeldent at det er noen som begynner å tenke at vi trenger mer åndskraft, "pinse på ny". Så tales det mye om hvordan vi skal få del i et rikere åndelig liv. Stundom er det et bestemt tegn som viser at dette har skjedd. Vi kjenner nok dette best i pinsevenn- og den moderne karismatiske bevegelse, hvor tungetale regnes som åndsdåpens spesielle kjennetegn.

Men slike tanker er ikke nye. Mange ganger har det oppstått bevegelser som taler om at en kan nå opp på et høyere trinn enn "vanlige" kristne. Historisk sett kan vi trekke en linje fra middelalderens katolske fromhetsliv, via metodismen (som talte om at kristenlivet har to brennpunkter, rettferdigjørelsen og helligjørelsen) og hellighetsbevegelser influert av metodismen (med stikkord som "second blessing"), til nyere tids ulike karismatiske bevegelser med deres vekt på åndsdåp.

Et resultat av denne tankegangen blir at kristne deles inn i to grupper, de som bare har fått del i omvendelse og tro, og de som har opplevd den spesielle åndsfylden eller det høyere åndelige liv. Et videre resultat blir gjerne mye strev for å oppnå den

åndelige gaven, og fortvilelse om en ikke gjør det.

Sann åndskraft og helliggjørelse

Luthersk kristendom (og også den ekte reformerte kristendom, kalvinismen) har med god grunn vært skeptisk til denne vektlæggingen.

At vi trenger sann åndskraft og hjelp til å leve et seirende kristenliv, er saktens noe vi trenger å bli minnet på. Men den ovennevnte tankegangen, som skjeler mellom to ulike hovedstadier i det åndelige liv, står direkte i strid med hva Bibelen sier om dette. Der er det ikke tale om et "lavere" og et "høyere" åndelig liv. Åndsdåp i bibelsk forstand er ikke noe annet enn det som skjer ved gjenfødselen, når vi blir omvendt og kommer inn i samfunn med Kristus. Vi er *alle* døpt med én Ånd til å være Kristi legeme (1 Kor 12, 13). Og den som ikke har Ånden, hører ikke Kristus til, heter det (Rom 8,9). Når vi tenker over hvem Den Hellige Ånd er, skjønner vi at det går ikke an å være en sann troende uten å ha Ånden.

Troslivet og helligjørelsen er i virkeligheten ikke noe annet enn veksten av det liv som vi har fått ved nåden, ved det vi har gjennom rettferdigjørelsen i Kristus Jesus. Vi skal ikke streve selv for å få det til å bli hellige. Det er noe Den Hellige Ånd skaper i oss når vi lever i Guds ord og Kristi nåde. Oppfordringen om å bli fylt av Ånden (Efes 5,18) betyr rett og slett at det må være om å gjøre for oss at han ved nådens midler får

gjøre sin gjerning med oss, at ikke vårt sinn og hjerte må være oppfylt av andre ting (jf. Gal 5,16flg.).

Visst har vi mange ulike opplevelser i troslivet. Det kan være hendelser da en på en spesiell måte ble fornyet eller fikk se Guds kall og vilje med livet. Men det er ikke noe mønster i dette som skal være likt for alle. Det kommer også tider da en synes en kjemper i mørke, åndelig sett, og synes det helst går den gale veien med helliggjørelsen og kristenlivet. Ånden minner oss ved Ordet om ikke å gå bort fra den rette veien. Aller mest gjelder det å holde fast ved nåden.

Ånden og Jesus

Det er noen som har brukt uttrykket at Ånden er "tilbakeholdende" i sin gjerning. Det er mye rett i dette. For hovedsaken i Den Hellige Ånds gjerning er ikke å framholde seg selv, men å peke på Jesus Kristus. Blir den tredje trosartikkelen løsrevet fra den andre, slik at det tales mer om Ånden enn om Jesus Kristus og hans sonningsverk, da er det i virkeligheten et tegn på en annen slags åndelighet enn den Bibelen viser oss (jf. 2 Kor 11,4).

At mennesker får se sin synd og søker frelse i Jesu nåde, at troende blir fornyet slik at Jesus blir stor for dem, at en i all trengsel og prøvelse ikke kan gi slipp på Jesus - dette er noen av de viktigste tegnene på at Ånden er i virksomhet.

Derfor er det en viktig bønn som vi har i en av våre bedehussanger:

Hellig Ånd, o himmellue,

*kom og tenn mitt hjerte an
så jeg Jesus klart kan skue
som min Gud og frelser-
mann.*

Samtidig som dette er en rett vektlegging, viser denne og lignende sanger eller salmer som vi har fra gammel tid, at det ikke stemmer slik som det av og til blir sagt i våre dager, at troende tidligere hadde en mangefull forståelse av Åndens gjerning.

Ånden og Ordet

En annen grunnleggende sak er at *Åndens virkemiddel er Guds ord*, ikke noe annet.

Guds ord i Bibelen er gitt oss ved Den Hellige Ånd. Det var han som inspirerte Bibelens forfattere slik at det vi har fått, er Guds eget ord, ikke feilbarlige menneskeord (2 Pet 1,21; 1 Tess 2,13).

Videre bruker Ånden Guds ord. Dette er Åndens redskap, ikke noe annet. Som Luther sier det i forklaringen til den 3. trosartikkel: "Jeg tror at jeg ikke av egen fornuft eller kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komme til ham, men Den Hellige Ånd har *kalt meg ved evangeliet*, opplyst meg med sine gaver, helligjort og oppholdt meg i den rette tro"

Synd mot Den Hellige Ånd

Siden Ånden er Gud, den tredje person i den treenige Gud, er all synd også i bunn og grunn gjort mot ham. Et av motivene til å ta seg i vare for synd, er at vi ikke skal bedrøve Den Hellige Ånd (Efes 4,30). Men Bibelen taler også om en spesiell synd mot Ånden, en synd som

ikke kan tilgies (Matt 12,31-32). Hva er dette?

I anfektelse og synoden er det mange som begynner å tenke at de må ha begått denne synden, slik at det ikke er tilgivelse mer for dem. Men tenker vi på hva Åndens spesielle gjerning er, gir det oss en pekepinn om hva det egentlig kommer an på. Det er tale om en bevisst og vedvarende forherdelse mot den overbevisning Ånden gir gjennom Guds ord, både om synd og om rettferdiggjørelse, slik at mister muligheten til å bli påvirket av Guds ord og bli frelst. På den andre siden skjønner vi at det er slik at den som blir forskrekket over sine synder og redd for å miste nåden, i alle fall ikke har begått denne synden.

Nådegavene

Disse kalles også åndelige gaver eller Åndens gaver (1 Kor 12,1flg).

Å erkjenne dette rett, har stor betydning både for vår vurdering av vår egen tjeneste, og for vårt forhold til andre troende. Noe av dette skal vi se litt på i neste artikkel, i forbindelse med de helliges samfunn.

Det som vi særlig bør understreke her, er at nådegavene gies etter Åndens vurdering, ikke etter vår. De er mange ulike nådegaver, og de gies for at de troende skal være i stand til tjeneste. Det er feil å tenke at nådegavene, eller noen bestemte av dem, er spesielle tegn på stor åndelighet. Vi kan be om å få nådegaver, men bør be om å få dem som tjener mest til oppbyggelse (1 Kor 14,1-3). ●

Nåde, uten gjerninger

Av: Kristoffer Fjelde

"Er det av nåde, da er det ikke mere av gjerninger" (Rom 11,6).

Å skille rett mellom lov og evangelium kan ingen uten ved Den Hellige Ånd. Likevel er det absolutt nødvendig, ellers vet vi ikke hva frelsende tro er. Så nødvendig er dette skille at det sier hvem som er en kristen og ikke er en kristen.

Hvis ikke evangeliet er klart skilt fra loven, er det umulig å tale om rettfer-

diggjørelsen ved tro. Hvis loven og evangeliet blandes sammen, er det umulig å tale om frelsesvissitet. Loven krever gjerninger (Luk 10,28). Har jeg gjort hva loven krever, kan jeg være viss på grunnlag av mine gjerninger. Evangeliet erklærer at et menneske blir rettferdigjort ved tro, uten lovgjeringer (Rom 3,28). Frelsesvissheten ligger nettopp i dette at Kristus har gjort alt til min frelse. Kom-

mer den minste gjerning inn som betingelse for min frelse, er frelsesvissheten lik en hengemyr.

Det er umulig at Kristus og loven skulle kunne bo sammen i hjertet! For enten må Kristus vike eller loven" (Luther).

Enten trøster et menneske seg til sine egne gjerninger til frelse eller så til Kristus. Noen mellomting finnes ikke. Er det av gjerninger, blir nåden ikke mere nåde! ●

Bestill Bibelsk Tro

Send meg alle nr. i 1997.

Ordinært abonnement (100,-), studentabonnement (70,-)
(Stryk det som ikke passer.)

GAVE: Send et årsabonnement til:

1) Navn/adr.: _____

2) Navn/adr.: _____

Send meg Bibelsk Tro hele resten 1997 og de av 1996-utgavene som finnes i restopplag. Bet. bare kr. 150.

Betal på forhånd. (post 0825.05.78.300, bank 3290.07.77786) Send undertegnede giro kort. (Stryk!)

Navn/adr.: _____

Porto
kr. 3,70

BIBELSK TRO

Postboks 264

4350 NÆRBØ

I tidens dype mørke

Mel: Nu hjertelig jeg lenges

Tekst: ukjent

I tidens dype mørke har onde ånder makt.
Den gamle vekter stander dog trofast på sin vakt.
Han står på Sions murer i fiendens kulderegn,
og roper ut i natten: Gi akt på tidens tegn!

Det er de siste tider alt etter Herrens ord,
og lys og mørke strider som aldri før på jord.
Det er ved midnattstimer basunen lyde skal,
og Jesu brud skal hentes til himlens brudesal.

Se, mørkets hærer fylkes, mot korset øves vold.
I mange kristnes hjerter blir kjærligheten kold.
Og lys og mørke blandes i kristendommens navn,
og syndens gjemning øves i menighetens favn.

Se mangen stridsmann [?]kjempet for himlens sal å nå.
Men falne er så mange - seirende kun få.
I nattens lange timer den sterke ble forsagt,
og segnet under byrden i siste nattevakt.

Se, fikentreknoppes, og det er vårens brud.
Stå opp og gjør deg rede, du Jesu Kristi brud!
Når jordens grunnvoll skjelver i elementers drønn!
Da vet vi at han kommer, den mektige Guds sønn.

Jeg så en fredig yngling, han gikk med fredens bud.
Hans unge hjerte brente av kjærlighet til Gud.
Da så han seg tilbake, og i Dalilas skjød
han la seg ned til hvile, og det ble han til død.

Jeg så en hellig jomfru, hvis lampe lyste klart.
Hun ventet på sin brudgom, hun ventet: Kom dog snart!
Men tidens ånd som slover, fikk makt i hennes sinn.
Den klare lampe sluknet i verdens kolde vind.

Det er de siste tider alt etter Herrens ord.
Hvem er vel den som strider og går i Hyrdens spor?
Hvem er vel den som stander på muren uforsagt -
og våke vil og vente i siste nattevakt?

Gode bøker, sang- og talekassetter

NYE BØKER:

- “Bibelskolen i åndskamp”,
Dag Risdal (kr. 90)
- “I Herrens hånd”,
Olav Nergård (kr. 58)

SANGKASSETTER:

- “Liv, frelse og framtid”,
Elisabeth og Helge Lindhjem (kr. 95)
- “Dyrt er du kjøpt”,
Magne Straumstein (kr. 80)
- “Ankerfestet”, Randi Espeseth, Anne-Margrethe og Ole Andreas Meling (kr. 80)

TALEKASSETTER:

- be om *gratis* oversikt

...bestilles fra:

BIBELSK
TRO
Kassettjeneste
Postboks 116, 4320 Hommersåk

Medarbeidere/skribenter i dette nummeret:

Kristoffer Fjelde: Født 1924 i Strand. Teologisk embeteksamen 1954. Forkynner i Samemisjonen, Finnmark 1946-47. Forkynner i NLM 1954-87. Har bl.a. vært bysekretær i Drammen, Trondheim, Bergen, Kristiansand, Sandnes og Oslo 1963-66. 1963-66 var han pastor i Salemkirken i Chicago.

Jonas Hodnefjell: Født 1917 på Mosterøy. Forkynner i NMS 1939-57. Vaktmester ved Misjonshøgskolen 1957-79. Frivillig forkynner i DISM og medlem av Stavanger kretsstyre av DISM i flere år.

Dag Risdal: Født i 1934 i Støren. Cand. real. Studiesekretær i Indremisjonsselskapet. Bibelskolelærer ved Fjellhaug 1969-89. Fra 1989 forkynner i NLM.

Odd Eivind Stensland: Født 1960 i Hjelmeland. Fra 1985 forkynner i Bergen krets av NLM.

Steen Zink: Født i 1963 i Vium, Danmark. Utdannet bonde. Forkynner Luthersk Missionsforening 1990-94. Er nå evangelist og forkynner.

Bibel- og bekjennelseskonferanse

**14.-16. februar 1997 - Frøyland forsamlingshus, Jæren
Talere: Kristoffer Fjelde, Finn Jarle Sæle, Carl Fr. Wisløff**

Fredag	kl. 19.00:	"Den nye fødsel" - Wisløff. Fjelde deltar.
Lørdag	kl. 10.30:	"I sjelesorg hos Jesus" - Wisløff.
	kl. 12.00:	"Massemmedia og den kristne tanken" - Sæle.
	kl. 19.00:	Wisløff taler.
Søndag	kl. 10.30:	Bibeltide - Fjelde.
	kl. 12.00:	Dagens tekst - Wisløff.
	kl. 19.00:	"Eg er ein gjest i verda, min heim i himlen er" - Wisløff

Sang og musikk. Kollekt.

Salg av bøker og kassettter. Anledning til å kjøpe mat og kaffe.

Trenger du overnatting? Kontakt Olav Aarsland, 4344 Kvernaland, tlf. 51 48 75 11.

Be for møtene. Alle velkomne!

Arrangementskomiteen.

**Krogedal
bok & papir**

4350 Nærø - 4341 Bryne

**Høyland
og Jæren
FORBRUKS-
FORENING**

Oljepresse i Tiberias

(Foto: Bjarne Gjerme)

“Men de uforstandige sa til de kloke: Gi oss av deres olje, for våre lamper slokner!

Men de kloke svarte: Nei, det ville ikke bli nok både til oss og til dere. Gå heller til dem som selger og kjøp til dere selv.

Mens de var borte for å kjøpe, kom brudgommen. og de som var rede, gikk inn med ham til bryllupsfesten. Og døren ble stengt.”

Matt. 25, 8-10